

TIBBİ TERMİNOLOJİ

- Her konunun anlaşılabilirliğini kolaylaştıran kendine özgü bir terminolojisi vardır.
- Bu terminoloji konu ile ilgili bir paylaşım yapıldığında ortak dil kullanıldığı için aktarımı kolaylaştırır, kullanılan ifadeler açısından o konuya özellik katar. Aynı meslek grubunu paylaşan insanların aynı dili kullanmasını sağlar.
- Tıbbi terminoloji oldukça geniş bir yelpazede ele alınır.

TERMİNOLOJİ TANIM VE TARİHÇE

- Terim sözcüğü değişik bilim sanat ve meslek alanlarında kullanılan, özel kullanım alanı bulmuş uzun bir sürenin birikimi olan özel sözcükleri ifade etmek için kullanılmaktadır.
- Terminoloji terimlerle uğraşan bilim dalı anlamına gelmektedir. Grekçe kökenlidir.
- Tıbbi terminolojide tıp terimlerini kendine konu alan bilim dalıdır.
- Günümüzde gazete, dergi ve televizyon gibi bir çok yerde tıbbi terimleri görmekteyiz.
- Fakat bunların anlaşılması hatta okunması bile çok zor olmaktadır.

TERMİNOLOJİ TANIM VE TARİHÇE

- Tıp terimleri Latince ve Grekçeden köken alır .
- Tıp bilimleri içinde terimlerini ilk ortaya koyan bilim dalı anatomi olmuştur. Anatomide geçen terimler için “Nomina Anatomica”, embroyolojide geçen terimler için “Nomina Embryologica”, histolojide geçen terimler için “Nomina Histologica” isimleri kullanılmaktadır.
- Bilimde gelişmeleri takip edebilmek ve ilerleme sağlayabilmek için ortak bir bilimsel dil gereklidir.
- Ortak dil kilit rol görevi taşımaktadır. Aynı dili konuştukça kültürel farklılıklar, konuşma farklılıkları ortadan kalkmakta ve aynı amaç için hizmet edilmesi sağlanmaktadır.

TERMİNOLOJİ TANIM VE TARİHÇE

- Tıp terimleri günümüze gelene kadar bir çok aşamadan geçmiş ve yavaş yavaş şekillenmiştir.
- İlk ortaya çıkışı eski Mısır dillerinde gözlenmektedir. Daha sonraları Grekçe kelimeler kullanılmıştır, özellikle M.Ö 5 - M.S 3. yüzyıllar arasındaki terimlerin çoğunluğu Grekçe kökenlidir. Roma İmparatorluğu'nun gelişimi ile birlikte tüm tıbbi terimlerin Latince'ye dönüştüğü kabul edilmektedir.
- Ancak tüm terimler için Latince karşılık bulunamamış, bir kısmı Grekçe devam ederken bir kısmı için de gramer kuralları doğrultusunda değişiklik yapıp Latinceleştirilmiştir.
- Artık bilim dili olarak Latince kabul edilmektedir. Latineden etkilenmiş diller arasında Fransızca, İngilizce, İspanyolca, Almanca ve Portekizce vardır.

TERMİNOLOJİ TANIM VE TARİHÇE

- Günümüzde kullanılan bir çok tıbbi terim Hippocrates zamanından kalmıştır.
- Latince 25 harften oluşan bir alfabe iken Türkçe'de 29 harf bulunmakta ve Türkçe'deki bazı harflerin Latince karşılığı bulunmamaktadır.
- Latince'deki sesli harfler: 6 tane olup bunlar "a,e,i,o,u,y" dir. Bunlardan "y" harfi dilimizden farklı özellik göstererek sesli harfler içinde anılmaktadır. Daha çok i sesine yakın bir şekilde telaffuz edilmektedir.

Kök, Önek, Sonek

- Tıbbi terimler kök, ön ek, sonek ve kaynaştırma ünlüsünden oluşur.
- **Kök** denilince bir kelimededen başka kelimelerin türetilbildiği yalın haline verilen isim anlaşılmaktadır.
- **Önek**: Genelde tek başına kullanılmazlar ve köke anlam katmaya yararlar. Kelimenin başında bulunurlar. Bir adet olurlar. Tanımlayıcı olarak görev alırlar.
- **Sonek** : terimlerin sonuna eklenir. Sözcüklerin tipini belirlemekte önemli rol alırlar. Ve sözcüklerin “kullanım amacını” belirtir. Terimlerde bir adet son ek bulunur.

AKRONİM

- Günümüzde bazı sözcükler birden fazla terimle ifade edilmektedir, yazım açısından kısaltmak ve daha kolay okunur hale getirmek için çoğunlukla birkaç harfleri birleştirilerek okunur ve yazılırlar. Bunlara akronim denir. Örnek:
- BOS (Beyin Omirlik Sıvısı)
- AIDS (Acquired Immune Deficiency Syndrome)
- BT (Bilgisayarlı Tomografi)
- VKİ (Vücut Kitle İndeksi)
- EKG (Elektro Kardio Grafi)
- MR (Manyetik Rezonans)
- TİT (Tam idrar tetkiki)
- KOAH (Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı)
- DM (Diabetes Mellitus)

- **Eponim:** Bir kişi veya yer ile anılan hastalık, belirti, bulgu, cerrahi alet , test veya sendromlar ya da genel terimlerin özel kişi adlarıyla anılmasıdır. Genellikle de o yapıyı bulan ya da üzerinde çalışan kişilerin isim ya da çoğunlukla soy-isimleriyle adlandırılmasıyla oluşturulur.
- Behçet Hastalığı (Hulusi Behçet)
- APGAR skoru (Virginia Apgar)
- Fallopiyan tüpü
- Bowman kapsülü
- Parkinson hastalığı, Cushing sendromu, Down sendromu v.b

- **Homonim:** Aynı şekilde yazılan, fakat farklı anlamları olan kelimeler bu şekilde tanımlanır. ÖR: Latince “os” hem ağız, hem de kemik anlamında kullanılır.
- **Sinonim:** Eş veya benzeri anlamları olan farklı kelimeleri ifade eder. ÖR: Latince’de “bilis” ve “fel” ayrıca Yunanca’da “chole” safra anlamında kullanılır.
- **Metonim:** Mecazi anlamda kullanılan kelimelerdir. ÖR: Latince’de “bulbus” soğan anlamına gelmekte, ancak tıpta göz küresi için kullanılmaktadır.

- Tıbbi terimleri çözümlerken sistem sınıflamasına dikkat edilmeli hangi sistemi ilgilendiriyorsa, o sistem doğrutusunda ezberlenmeye çalışılmalıdır. Tıbbi terminolojide kelimenin anlamı için telaffuzunda çok önemli olduğu unutulmamalıdır.

Latince'deki Bazı Harflerin Türkçe Karşılığı

Harf	Harfin adı
α	Alfa
β	Beta
ϵ	Epsilon
μ	Mikro
χ	Kapa
δ	Delta
θ	Teta
σ	Sigma
λ	Lambda
γ	Gama